

Nieuwsbrief zoogdieratlas Flevoland

Nr. 2 Juli 2010

Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. Hoofddoel van het project is het in kaart brengen van de verspreiding van alle wilde zoogdieren in Nederland. In 2011 moet de digitale zoogdieratlas van Nederland compleet zijn. Dan weten we ook beter hoe het met de verschillende soorten zoogdieren gaat, waar ze zitten en hoe ze het beste te beschermen zijn. Zoogdieratlas Flevoland draait nu acht maanden. Tijd om u weer bij te praten over de voortgang van het project.

Oproep in pers levert verrassende eekhoornwaarnemingen op

Bij eekhoorns denk je niet zo snel aan Flevoland. Toch komen ze hier voor. De herkomst van de waargenomen dieren is onbekend. De kans dat de drager van de bekende rode pluimstaart zich op natuurlijke wijze in de polder heeft gevestigd is zeer klein. Uitgezette, of ontsnapte exemplaren liggen meer voor de hand.

De oudste waarneming komt uit het Kuinderbos. Hier werd de soort in 1985 en 1986 aangetroffen. Daarna leek de eekhoorn te zijn verdwenen uit het bos, totdat boswachter Harco Bergman vorig jaar weer verse knaagsporen aantrof. Een andere bekende locatie vanaf 1986 is het Horsterwold. Deze populatie heeft tot op heden standgehouden, al lijken de aantallen flink te zijn teruggelopen. In 2001 leverde tellingen nog 57 eekhoornnesten op. In 2010 werden tijdens een gerichte excursie nog maar enkele nesten aangetroffen. In 1996 duikt de eekhoorn op in het Urkerbos. Deze populatie lijkt na 2003 te zijn verdwenen.

Na enkele meldingen uit tot nu toe onbekende plaatsen werd het tijd om uit te zoeken of het dier algemener is in Flevoland dan tot nu toe werd aangenomen. Een oproep in de krant, met het campingseizoen voor de deur, leek een geschikt middel om het publiek in te schakelen hierbij te helpen. En met succes! Waarnemingen kwamen uit verrassende plaatsen: het terrein van het zwembad in Swifterbant, de Wrakkenweg bij Creil, de Burchtweg bij Bant, Het Spijkbos en de Colijnweg in Emmeloord. Een niet geheel zekere melding kwam van de Enserweg bij Ens. Op waarneming.nl werd de eekhoorn bovendien gemeld vanuit het Fluitbos bij Almere, gemeente Dronten en het Tollebeker bos.

Ook een eekhoorn gezien op de genoemde of andere locaties? Alle waarnemingen zijn welkom!!!

Plan: Uilenballen pluizen voor het Guinness Book of Records – gezocht: vrieskist

De verspreiding van muizen in Flevoland is slechts heel beperkt bekend. Er zijn enkele onderzoeken met life-traps gedaan en verder moeten de gegevens vooral komen uit braakbalonderzoek. Beleidsmatig zijn muizen oninteressant en als huis- en schuurbewoner soms zo gewoon (en vaak ongewenst) dat waarnemingen zelden in de boeken komen. Daarbij komt dat zekere determinatie niet altijd eenvoudig is, zodat het blijft bij de vermelding van de verzamelnaam “muis”.

Om de muizenpopulatie van Flevoland beter op de kaart te krijgen is daarom het plan bedacht om een grote actie op touw te zetten: uilenballenpluizen voor het Guinness Book of Records. Het idee is om tijdens een buitenactiviteitendag waar doorgaans veel publiek op af komt, het publiek de gelegenheid te geven om te pluizen. Diverse partijen braakballen zullen geplozen worden en ter plekke vindt determinatie van de gevonden schedels plaats. Zo moet het mogelijk zijn om een groot aantal ballen geplozen te krijgen en veel verspreidingsgegevens te verzamelen.

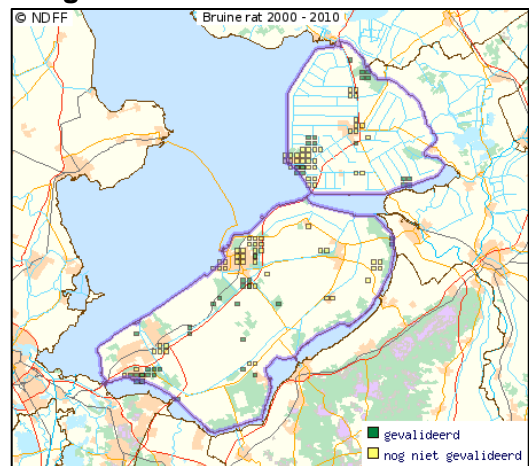
Het idee moet nog verder worden uitgekristalliseerd, maar in de aanloopfase wordt alvast gezocht naar (ruimte in) een vrieskist. Dat zou zeer handig zijn om partijen uilenballen in te bewaren en ze goed te conserveren zodat er niet teveel ongedierte in komt te zitten. Hebt u ruimte in een vriezer over die voor dit doel gebruikt mag worden, of heeft u nog een oude vriezer over, wilt u dan contact opnemen met Ria Heemskerk (zie elders).

MegaDes Plaagdierbeheersing werkt mee aan de atlas

Hoe kom je achter de verspreiding van zoogdieren in stedelijk gebied? Vraag het de

bestrijders. MegaDes Plaagdierbeheersing was zo bereidwillig om gegevens uit hun databank te laten inzien ten behoeve van de Zoogdieratlas. Zo kon weer een slag worden geslagen om de verspreiding van de bruine rat in de polder beter in kaart te brengen. Het beeld is zeker niet compleet. Deze plaagdierbestrijder is vooral werkzaam op Urk en in Lelystad. De verspreidingskaart is daardoor nog niet representatief. Hopelijk willen andere plaagdierbestrijders in navolging van MegaDes ook royaal aan de atlas meewerken.

Vrijwilliger(s) gezocht

Er is nog heel wat uitzoekwerk te doen om de zoogdierpopulatie van Flevoland beter in beeld te krijgen. Zo zijn er archieven en onderzoeksrapporten die nog kunnen worden verwerkt, en daarbij zou hulp zeer welkom zijn. Voor dit soort uitzoek- en invoerwerk zijn zorgvuldigheid en enig geduld vereist. Wie graag een bijdrage aan de atlas wil leveren met deze of andere werkzaamheden kan contact opnemen met de projectcoördinator.

Vooraankondiging: Zoogdierkamp 24-26 september

Van vrijdagavond 24 t/m zondagmiddag 26 september zal er een zoogdier-inventarisatiekamp worden gehouden. Vanuit een locatie bij het Spijk-Bremerberg zullen diverse onderzoeksactiviteiten georganiseerd worden, zoals muizen vangen met life-traps, vleermuisonderzoek met bat-detectors, sporenonderzoek en braakballen pluizen. Voorkennis is niet vereist, wel een enthousiaste inzet. NB: Een deel van de activiteiten zal 's avonds en 's nachts plaatsvinden. Interesse om deel te nemen aan het kamp? Neem contact op met Ria Heemskerk.

Beesies sterven bij bossies...

Een schrikbarend aantal dieren wordt jaarlijks aangereden op de Nederlandse wegen. In de top staat de Egel (de verspreidingskaart vormt een aardige afspiegeling van het wegennet...), tezamen met Konijn, Haas, Ree en Vos. Doodgereden Reeën en vossen worden centraal geregistreerd door Stichting Faunabeheer Flevoland (zie tabel 1)

seizoen	Ree				Vos			
	Z-FI	O-FI	NOP	Totaal	Z-FI	O-FI	NOP	Totaal
2004-2005	146	91	52	289				
2005-2006	131	108	39	278				
2006-2007	109	94	51	254				
2007-2008	155	114	54	323	69	47	12	128
2008-2009	147	113	75	335	30	40	7	77
2009-2010 (t/m mei)	90	82	46	218	20	29	6	55

De vondst van verkeersslachtoffers vormt een trieste, maar bruikbare aanwijzing voor het voorkomen van een bepaalde soort in een gebied. Doodgereden Boommarters illustreren dit. Van de 164 waarnemingen die tot nu toe in de database van Zoogdieratlas Flevoland zijn opgenomen, heeft 40% betrekking op verkeersslachtoffers.

Naast de categorie inheemse zoogdieren vallen ontsnapte exoten ook nog al eens ten prooi aan het verkeer. De soortenlijst van Flevoland telt daardoor enkele curieuze soorten: Amerikaanse nerts, Eland, Wasbeer en Wasbeerhond. De moraal van dit verhaal: Pas op voor beesies in het verkeer en geef slachtoffers door aan de zoogdieratlas.

Verkeersslachtoffer dat sterk in aantal toeneemt... (foto: Petra Borsch)

Agenda Zoogdieractiviteiten Flevoland

Informatie en opgave bij Ria Heemskerk (zie onder)

- 23 juli** Telling van de (vrijlevende) bevers van Natuurpark Lelystad
- 24 juli** Bevertelling elders in Flevoland. Na aanmelding krijg je een telplek aangewezen waar je zelfstandig telt
- 28 aug** Nacht van de Vleermuis. Natuurpark Lelystad
- 4 + 8-10 sept** Muizeninventarisatie in de Kwelstrook Batavia
- 14 sept** Zoogdierlezing + Uilenballenpluizen voor de zoogdieratlas met IVN Dronten
- 24-26 sept** Zoogdierkamp
- 30 sept** Uilenballenpluizen voor de zoogdieratlas met KNNV Lelystad
- 11 okt** Volksuniversiteit Lelystad. Cursusavond: Zoogdieren van Flevoland
- 25 okt** Volksuniversiteit Lelystad. Cursusavond: Het menu van de kerkuil
- 28 okt** Uilenballenpluizen voor de zoogdieratlas met KNNV Lelystad
- 18 nov** Uilenballenpluizen voor de zoogdieratlas met KNNV Lelystad
- 20 nov** Volksuniversiteit Lelystad. Zoogdierexcursie
- 9 dec** Uilenballenpluizen voor de zoogdieratlas met KNNV Lelystad

Help ook mee!

Iedereen kan een bijdrage aan de zoogdieratlas leveren. En dat kan op vele manieren. Een van de eenvoudigste methoden is het doorgeven van waarnemingen op www.waarneming.nl of www.telme.nl. Van alle zoogdieren zijn waarnemingen zeer welkom. Van egel in de tuin tot molshoop langs de weg en van beverknaagspoor langs de vaart tot konijnenkeutels op een industrieterrein.

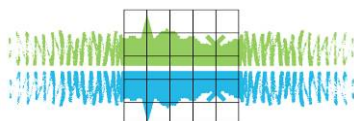
Wie meer wil doen kan helpen braakbalpluizen (dé manier om de verspreiding van muizen te achterhalen). En brengt de kat een zoogdier binnen? Maak enkele duidelijke foto's van de hele prooi en stuur die (met meetgegevens) op. Meer informatie over verspreiding en activiteiten is te vinden op www.zoogdieratlas.nl/provincies/Flevoland. Wie meer wil weten, zich wil opgeven voor een activiteit of veel nog niet ingevoerde waarnemingen heeft kan contact opnemen met:

Ria Heemskerk
Coördinator Zoogdieratlas Flevoland
Email: heemskerk@landschapsbeheer.net
Tel: 0320-294939

Zoogdieratlas Flevoland is een project van de Zoogdierverseniging in samenwerking met:

PROVINCIE FLEVOLAND

Landschapsbeheer Flevoland

Natuur dichtbij
**HET FLEVO
LANDSCHAP**